

Με αφορμή την έκδοση ενός πολύ ενδιαφέροντος βιβλίου Notebook από τις εκδόσεις τετράγωνο συνομιλούμε με την Ευγενία Χατζίκου δασκάλα σε πολλούς ανθρώπους του κινηματογράφου του θεάτρου και της τηλεόρασης.

Ευγενία μίλησε μας για αυτή την πολύ πρωτότυπη έκδοση που συμμετέχεις γράφοντας για την δική σου πορεία μέσα στον χώρο της τέχνης αλλά και της εκπαίδευσης, ξαναβλέποντας παλιές φωτογραφίες, σημειώματα, ταινίες. Πώς το αποφάσισες?

Η πρωτότυπη έκδοση οφείλεται στην εφευρετικότητα, το καλό γούστο και την "όσφρηση" του Νίκου Μουρατίδη. Είναι μια αντίληψη για τις εκδόσεις προχωρημένη, σύγχρονη (δοσμένων των δύσκολων συνθηκών πού όλοι βιώνουμε) αλλά πού δεν κινδυνεύει αργότερα να θεωρηθεί παλιομένη. Η αντίληψη αυτή μ' έβαλε στην πρίζα" και συμμετείχα - ομολογώ - με πολύ κέφι κι όρεξη. Ομολογώ ότι δεν ήθελα να κάνω μια κατάθεση ψυχής τύπου "μνημόσυνου", ούτε "οι παλιοί ζουν με αναμνήσεις". Πιστεύω ότι ο κάθε χρόνος είναι ζωντανός κι επικοινωνιακός. Καλό είναι να μοιραζόμαστε τις εμπειρίες, να τις "μεταλαμπαδεύουμε", όμως να μην καταφεύγουμε σε αφορισμούς του τύπου "εμείς στην εποχή μας". Είμαστε όλοι ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ αφού ζούμε στο παρόν.

Αυτή η συναισθηματική προσέγγιση που γίνεται σε αυτό το βιβλίο μας αποκαλύπτει μια πλευρά σου που πολλοί δεν θα έχουν υπόψη τους. Πιστεύεις ότι ήταν ένα δικό σου ταξίδι μέσα στον χώρο και χρόνο που αποφάσισες να το μοιραστείς με τους αναγνώστες σου?

Η συναισθηματική προσέγγιση πού επισημαίνεις, είναι και η μεγάλη παγίδα μου. Ένα από τα χαρακτηριστικά μου είναι ν' αγαπώ ό,τι κάνω. Διαφορετικά δεν συμμετέχω... Αποφάσισα να μοιραστώ το ταξίδι, όπως το χαρακτηρίζεις, γιατί πιστεύω ότι από τη

στιγμή πού συνειδητά ανέλαβα ρόλους όπως της μάνας (με τον πατέρα απόντα), της εργαζόμενης, της σύγχρονης γυναίκας, έλαβα κι έδωσα πολλά... Σε δύσκολες εποχές πασχίζει κανείς να διατηρήσει την αλήθεια του, μέσα στην αλλοτρίωση, τις ψευτομεταμφιέσεις σ' άλλους ρόλους πού δικαιώνουν τα εγώ του καθενός, του στερούν όμως μεγάλα κομμάτια του εαυτού του, ένας τέτοιος αγώνας, αξίζει τον κόπο να διεξαχθεί. Το αποτέλεσμα, Νικάς ίσως στις μάχες, αλλά με τίμημα, αρκετές αιματηρές απώλειες.

Αυτοί που σε ξέρουμε ,γνωρίζουμε την δύναμη σου και την αισιοδοξία σου που πολλές φορές ήταν αφετηρία για πολλούς μαθητές σου να κάνουν μια σημαντική πορεία μέσα στην τέχνη. Πως βλέπεις την τέχνη σήμερα που ίσως να αποτελεί την λύση ,στην πολιτική ανυπαρξία?

Η δύναμη κι η αισιοδοξία που επισημαίνεις μ' έχουν ειλικρινά χαροποιήσει όταν βλέπω να δημιουργούν ένα λιθαράκι στην εξέλιξη των παλιών μαθητών μου. Παρακολουθώ -όσο μπορώ- την πορεία τους. Μ' ενδιαφέρει πολύ. Η τέχνη, ίσως δέν αποτελεί τη λύση στην πολιτική ανυπαρξία, μάς βοηθάει όμως στο να εκφράσουμε την αντίθεσή μας σ αυτή, το ότι δεν θα μάς πάνε εν υπνώσει στον δρόμο χωρίς γυρισμό, γιατί αυτός πάντα υπάρχει. Το βλέπουμε στην τέχνη...

Με τον κινηματογράφο και το θέατρο έχεις ζήσει πάρα πολλά χρόνια. Η εκπαίδευση στην τέχνη είναι αυτό που θα λέγαμε η μικρή σου αδυναμία .Δύο σχολές μια δραματική μία κινηματογραφική αποτελούν ίσως κάτι πολύ ολοκληρωμένο. Πιστεύεις ότι η τέχνη μπορεί να διδαχτεί στην Ελλάδα ,και πως?

Οι δύο Σχολές, μου έδωσαν λόγο ύπαρξης. Μοιραστήκαμε πολλά με τούς σπουδαστές. Υπάρχει η αντίληψη ότι "η τέχνη δεν διδάσκεται". Φυσικά δεν μπορείς να πάρεις κάτι από κάποιον πού δέν έχει τίποτα να σου δώσει. Όμως υπάρχουν γερά, απίστευτα αποθέματα μέσα στον καθένα, ανεξάρτητα επιπέδου μόρφωσης, (βλέπεις δεν λέω κουλτούρας),

εμπειριών κι άλλων παραγόντων. Η ομορφιά είναι να καταφέρεις να τα ξεθάψεις, μαζί με τον υποψήφιο καλλιτέχνη, αρκεί αυτός να 'χει αποτινάξει καταβολές εγωπάθειας, ναρκισσισμού, σταροποίησης και να μην θέλει να εκμεταλλευτεί το "έργο" για δική του προβολή κι οικονομική αποκατάσταση. Όταν αυτό το "βάθος" καταφέρει να βγει στην επιφάνεια, η προσθήκη αισθητικής κωδίκων, ύφους, ρυθμού κλπ, αποτελούν τη γλώσσα πού θα το εκφράσει και τελικά τη βάση της επικοινωνίας.

Θεατρική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Πιστεύεις ότι έχουμε κάνει βήματα μπροστά?

Η θεατρική εκπαίδευση κάνει κύκλους. Προχωρεί, υπαναχωρεί, επηρεάζεται από τα ηλεκτρονικά είδωλα κι αναπαράγει γκροτέσκ εικόνες, εκπορνεύει και ξαναγυρίζει στις βάσεις της. Τρελή πορεία σ' ένα χώρο, που για την ώρα τουλάχιστον, βάλλεται από πολλές κατευθύνσεις κι άλλα υπόγεια ρεύματα.

Τα τελευταία χρόνια λέγεται ότι τα βιβλία και οι αναγνώστες έχουν αυξηθεί, πιστεύεις ότι αυτό είναι αλήθεια έχουμε αρχίσει να διαβάζουμε περισσότερο?

Τα βιβλία δεν θα πεθάνουν. Η ηδονή όταν ανοίγεις ένα καινούργιο βιβλίο, λες και σου μυρίζει το "άρωμα" του χαρτιού, η πρόκληση του νέου σύμπαντος πού θα σου αποκαλυφθεί, δημιουργούν φιλίες, ναι, το εννοώ, πολύτιμες και μοναδικές. Οι

τροποποιήσεις στον τρόπο έκδοσης η εκμετάλλευσης δεν είναι η ουσία. Υπάρχει πάντα ο συγγραφέας, το έργο και το κοινό... Λίγο είναι αυτό όταν βιώνουμε μοναχικότητα και μοναξιά κι όχι μόνο τότε, βέβαια....

Μίλησε μας λίγο για τα βιβλία και τις μεταφράσεις σου?

Μετάφραση κάνω συνήθως σε κάτι που "ερωτεύομαι". Που κατά τη γνώμη μου θα χαίρομαι αυτή την στενή επαφή μαζί του, που ελπίζω να χαίρεται κι ο αναγνώστης.

Από το "Σουρεαλισμό στον Κινηματογράφο" του Άδωνι Κύρου, που κονταροχτυπηθήκαμε με τη Χούντα για να επιτρέψει ακέρατη (χωρίς περικοπές) την μετάφραση κι έκδοσή του, μέχρι τη "Γλώσσα του Κινηματογράφου" του Μαρσέλ Μαρτέν, κλασσική προσφορά στην κινηματογραφική βιβλιογραφία, τούς "Σταρ" του Εντγκαρ Μορέν και άλλα, το κίνητρό μου ήταν η σημασία του περιεχομένου κι ο τρόπος γραφής του. Αυτό με προκαλούσε και με ικανοποιούσε, ιδιαίτερα όταν το αποτέλεσμα ήταν αρεστό και στους άλλους.

Πως βιώνεις την τέχνη της γραφής σήμερα?

Σήμερα γράφω βιώνοντας αποκλεισμούς στη χώρα και στο χώρο μας και ψάχνοντας για διεξόδους. Πιστεύω ότι υπάρχουν...

Η μετάφραση είναι ένα από τις αγαπημένες σου ασχολίες. Γιατί?

Αγαπώ τη μετάφραση είτε γιατί διαπιστώνω ότι "μάς τα λένε κι άλλοι", δηλαδή δεν κομίζω γλαύκαν ες Αθήνας κι αυτό με χαροποιεί, είτε γιατί ανακαλύπτω τομείς για ψάξιμο που θέλω πάντα να μοιράζομαι.

Ποιες είναι κατά τη γνώμη σου οι αρετές που χρειάζεται να συγκεντρώνει ένας καλλιτέχνης σήμερα ώστε να παράγει καλλιτεχνικό έργο;

Αρετές για έναν καλλιτέχνη θα έλεγα πως πρέπει να είναι πρώτα η αυθεντικότητά του, ύστερα οι προσλαμβάνουσές του, όχι ένας αυτιστικός εγωκεντρισμός. Φτάνει πια με τα "υπερεγώ". Κι ολ' αυτά να μετουσιώνονται σ' έναν τρόπο γραφής κι έκφρασης που να λέει κάτι στον αποδέκτη του. Με δυό λόγια, να 'χει κάτι να πει και να ξέρει πώς να το πει.

Υπάρχει ταλέντο ή τελικά η δουλειά κάνει κάποιον να διατηρείτε μέσα στην τέχνη?

Ταλέντο είναι κάτι που δεν μπορεί να προσδιορισθεί: Ευαισθησία, ικανότητα έκφρασης, "ευκολίες"; Πάνω από όλα βέβαια σκληρή κι επίμονη δουλειά με τον εαυτό του, τη τέχνη που επέλεξε, τις αντιδράσεις του κοινού του, την γύρω του επικρατούσα ατμόσφαιρα.

Ποιους συνεργάτες, ανθρώπους που ήρθες σε επαφή ξεχωρίζεις τα τελευταία χρόνια ?

Δεν θέλω να ονομάσω συνεργάτες γιατί καταφέραμε να καταθέσουμε καλά κομμάτια του εαυτού μας και να 'χουμε και κάποια ανταπόκριση.

Έχεις ταξιδέψει αρκετά ,από τα φοιτητικά σου χρόνια. Η Ευρώπη πιστεύεις ότι έχει αναπτύξει επαρκώς την πολιτιστική της ταυτότητα?

Ταξιδεύοντας έχω διαπιστώσει τελευταία, ότι στην Ευρώπη κι όχι μόνο, έχει επικρατήσει μια μονεταριστική διαχωριστική νέα διάκριση πλούσιων και φτωχών, σε βάρος πολιτισμών και λαών. Είναι πολύ δυσάρεστη διαπίστωση, στειρώνει κι αποστειρώνει πολλές μορφές έκφρασης, ακυρώνει κίνητρα για την τέχνη, κι απογοητεύει. Θα πρέπει να ξεπεραστεί. Προσπαθούν να κατασκευάσουν μια νέα ταυτότητα της Ευρώπης, υδροκέφαλη, ανάπηρη, χωρίς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που αποτελούσαν την ξεχωριστή θέση της στο παγκόσμιο σύμπαν. Πολιτιστικά οπισθοχωρεί. Φτάσαμε να νοσταλγούμε εκδηλώσεις λαϊκών τεχνών για να πλησιάσουμε κάτι γνήσιο, που ν' αντέχει στο χρόνο.

Τί Ρόλο μπορεί να παίζει ο κινηματογράφος? Το θέατρο? Η μουσική? Η τέχνη γενικά?

Η τέχνη γενικά παίζει ρόλο κατάθεσης πνευματικών αναγκών. Μπορεί να ξεσηκώσει ("Το μεγάλο μας τσίρκο", όλη σχεδόν η μουσική του Θεοδώρακη, ο Ρίτσος, ο Νερούντα και τόσοι άλλοι). Μπορεί να εκφράσει την αγωνία, την απόγνωση αλλά και την ελπίδα του λαού, μπορεί να συντροφεύει και τόσα ακόμα. Είναι τροφή.

Ο κινηματογράφος τα τελευταία χρόνια με την έκρηξη των ψηφιακών, πιστέψαμε ότι θα περάσει σε μια άνοιξη θα συμβεί?

Το να επικρατούν τα ψηφιακά, νομίζω ότι θα 'ναι παροδικό, όπως και τόσα άλλα τεχνολογικά επιτεύγματα. Αρκεί να μπουν στην υπηρεσία του δημιουργού κι όχι εκείνος να μπει στη δική τους.

Τα νέα μέσα (δίκτυο-magazines --web TV-iptv) τα παρακολουθείς από κοντά? Θα αλλάξουν τον τρόπο που βλέπουμε και αντιλαμβανόμαστε τα πράγματα ή τελικά θα παραμείνουν τρυκ επικοινωνίας?

Τα μέσα πού αναφέρεις στην κατακλείδα, τα παρακολουθώ όχι όμως φανατικά. Ίσως μάς αλλάξουν (!) τον τρόπο αντιμετώπισης: Πιο άμεσος, πιο γρήγορος, όχι τόσο σε βάθος. Αρκεί να κρατήσουμε τον δικό μας τρόπο προσέγγισης κι ας μην είμαστε τόσο IN - εννοώ σύμφωνοι με τη μόδα.(!!)

Ευγενία Μου Σε Ευχαριστώ για τον χρόνο σου!

Ένας από τους Μαθητές σου

Χρήστος Ν. Καρακάσης

Η Ευγενία Χατζίκου γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Σκηνοθεσία, Υποκριτική, Γαλλική Φιλολογία και Μουσική, και ειδικεύθηκε στην Τηλεόραση, υπότροφος στις Βρυξέλλες. Ίδρυσε τη Δραματική Σχολή με την επωνυμία "Σπουδαστήριο Τέχνης", πού αργότερα χαρακτηρίστηκε "Ανωτέρα Σχολή Δραματικής Τέχνης" εφόσον μπήκε στην τρίτη βαθμίδα εκπαίδευσης. Ίδρυσε την Σχολή Κινηματογράφου και Τηλεόρασης Ευγενίας Χατζίκου. Η Σχολή Κινηματογράφου έλαβε διεθνές βραβείο προόδου στο Μόναχο.

Οι σπουδαστές των Σχολών της συμμετείχαν σε πολλά διεθνή κι ευρωπαϊκά φεστιβάλ. Γύρισε την ταινία "Το αγγελούδι μας, πού 'ντο;", με θέμα την έκτρωση, την ταινία "Γένους θηλυκού" με θέμα τη θέση της γυναίκας σήμερα και το ντοκιμαντέρ "Μικ. - Μηκ." με θέμα τις μικρού μήκους ταινίες στην Ευρώπη. Κι οι τρεις έχουν αγορασθεί από την Ε.Ρ.Τ. Έχει πάρει βραβείο σεναρίου.

Έχει μεταφράσει δέκα πέντε βιβλία από τα οποία τα επτά αφορούν τις τέχνες των μέσων ενημέρωσης. Έχει γράψει ένα πρωτότυπο βιβλίο με τίτλο "Αυτοσχεδιάζοντας". Όλα κυκλοφορούν από γνωστούς εκδοτικούς οίκους. Δίδασκε και στις δύο υπό την επωνυμία της Σχολές, για πολλά χρόνια. Τέσσερις φορές ήταν μέλος στην κριτική επιτροπή τού φεστιβάλ Ιθάκης.

Το βιβλίο επιπλέον περιέχει κείμενα των σκηνοθετών: Παντελή Βούλγαρη, Κώστα Φέρρη και Τάκη Σπετσιώτη.